

Nové možnosti rozvoje vzdělávání na Technické univerzitě v Liberci

Specifický cíl A2: Rozvoj v oblasti distanční výuky, online výuky a blended learning

NPO_TUL_MSMT-16598/2022

Pedagogika I.

Financováno
Evropskou unií
NextGenerationEU

Národní
plán
obnovy

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Pedagogická profese a její zvláštnosti v současném dynamickém světě

Pedagogická profese je profese, která se zabývá výchovou a vzděláváním dětí, mladých lidí a dospělých. Pedagogická profese zahrnuje mnoho různých oborů, například učitelství, vychovatelství, speciální pedagogiku, andragogiku, ale i další obory.

Pedagogický pracovník je osoba, která vykonává pedagogickou činnost, tedy činnost, která je zaměřena na výchovu a vzdělávání dětí, mladých lidí a dospělých. Pedagogickou činnost lze vykonávat ve školách, školských zařízeních, ale i v dalších institucích, například v dětských domovech, domovech pro seniory, v neziskových organizacích a dalších.

Pedagogickou činnost mohou vykonávat různé profese, například:

- Učitelé - učitelé jsou pedagogové, kteří se zabývají výukou a výchovou žáků ve školách.
- Vychovatelé - vychovatelé jsou pedagogové, kteří se zabývají výchovou dětí a mladých lidí v mimoškolních zařízeních, například v dětských domovech, domovech pro seniory, v zájmových kroužcích a dalších.
- Speciální pedagogové - speciální pedagogové jsou pedagogové, kteří se zabývají výchovou a vzděláváním dětí a mladých lidí se speciálními vzdělávacími potřebami.
- Androgogové - androgogové jsou pedagogové, kteří se zabývají výchovou a vzděláváním dospělých.

Cíle pedagogické profese jsou následující:

- Rozvoj schopností a dovedností - pedagogická profese má za cíl pomáhat lidem rozvíjet jejich schopnosti a dovednosti, a to jak kognitivní, tak motorické, sociální a další schopnosti.
- Formování osobnosti - pedagogická profese má za cíl pomáhat lidem formovat jejich osobnost, tedy jejich hodnoty, postoje a chování.
- Příprava na život ve společnosti - pedagogická profese má za cíl pomáhat lidem připravit se na život ve společnosti, například na výkon povolání, na vztahy s ostatními lidmi, na řešení problémů a na další aspekty života ve společnosti.

Profesní kompetence vychovatele jsou souborem znalostí, dovedností a postojů, které vychovatel potřebuje k výkonu své profese. Profesní kompetence vychovatele lze rozdělit na následující oblasti:

- Znalosti - vychovatel by měl mít znalosti v oblasti pedagogiky, psychologie, didaktiky, ale i dalších oblastí, které jsou relevantní pro jeho práci.
- Dovednosti - vychovatel by měl mít dovednosti v oblasti komunikace, práce s dětmi, řešení problémů, ale i další dovednosti.
- Postoje - vychovatel by měl mít pozitivní postoje k dětem, k výchově a k životu.

Znalosti vychovatele by měly zahrnovat následující oblasti:

- Pedagogika - vychovatel by měl mít znalosti o základních principech a teoriích pedagogiky, o různých výchovných přístupech a metodách, o vývoji dětí a mládeže a o dalších souvisejících tématech.
- Psychologie - vychovatel by měl mít znalosti o lidské psychice, o vývoji dětské osobnosti, o různých typech chování a o dalších souvisejících tématech.
- Didaktika - vychovatel by měl mít znalosti o zásadách a metodách výuky, o různých typech vzdělávacích materiálů a o dalších souvisejících tématech.
- Speciální pedagogika - vychovatel by měl mít znalosti o speciálních vzdělávacích potřebách dětí a mládeže, o různých typech speciálních škol a školských zařízení a o dalších souvisejících tématech.
- Právní předpisy - vychovatel by měl mít znalosti o právních předpisech, které se týkají výchovy a vzdělávání dětí a mládeže.

Dovednosti vychovatele by měly zahrnovat následující oblasti:

- Komunikace - vychovatel by měl mít dovednosti v oblasti verbální a neverbální komunikace, v oblasti naslouchání a v oblasti řešení konfliktů.
- Práce s dětmi - vychovatel by měl mít dovednosti v oblasti péče o děti, v oblasti výchovných metod a v oblasti práce s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami.
- Řešení problémů - vychovatel by měl mít dovednosti v oblasti řešení problémů, v oblasti kritického myšlení a v oblasti tvořivosti.
- Spolupráce - vychovatel by měl mít dovednosti v oblasti spolupráce s ostatními pedagogy, s rodiči a s dalšími odborníky.

Postoje vychovatele by měly zahrnovat následující oblasti:

- Pozitivní vztah k dětem - vychovatel by měl mít pozitivní vztah k dětem, měl by je respektovat a měl by jim pomáhat ve vývoji.

- Zájmy o výchovu a vzdělávání - vychovatel by měl mít zájem o výchovu a vzdělávání, měl by být ochoten se vzdělávat a měl by se snažit o zlepšování své práce.
- Profesionální etika - vychovatel by měl dodržovat etické zásady, které se týkají výchovy a vzdělávání.

Profesní kompetence vychovatele se rozvíjejí v průběhu jeho studia a praxe. Vychovatel by měl pravidelně aktualizovat své znalosti a dovednosti, aby mohl poskytovat dětem a mladým lidem kvalitní výchovu a vzdělávání.

Osobnostní vlastnosti vychovatele jsou důležitou součástí jeho profesních kompetencí. Osobnostní vlastnosti vychovatele ovlivňují jeho vztah s dětmi, jeho schopnost navazovat kontakt s dětmi a jeho schopnost poskytovat dětem kvalitní výchovu a vzdělávání.

Mezi důležité osobnostní vlastnosti vychovatele patří:

- Empatie - vychovatel by měl být empatický, měl by být schopen pochopit pocity a potřeby dětí.
- Trpělivost - výchova je dlouhodobý proces, který vyžaduje trpělivost.
- Otevřenost - vychovatel by měl být otevřený novým poznatkům a zkušenostem.
- Smysl pro humor - humor může být cenným nástrojem ve výchovné práci.
- Samoreflexe - vychovatel by měl být schopen sebereflexe, měl by být schopen kriticky vnímat svou vlastní práci.

Další důležité osobnostní vlastnosti vychovatele jsou:

- Sociabilita - vychovatel by měl být společenský, měl by být schopen navazovat kontakt s dětmi i s ostatními lidmi.
- Autorita - vychovatel by měl mít autoritu, aby mohl svůj vliv na děti efektivně uplatňovat.
- Odhodlání - vychovatel by měl být odhodlaný, měl by být ochoten se věnovat výchově a vzdělávání dětí.

Osobnostní vlastnosti vychovatele se rozvíjejí v průběhu jeho života. Vychovatel by se měl snažit o rozvoj svých pozitivních osobnostních vlastností a o odstranění negativních osobnostních vlastností, které by mohly jeho práci ztížit.

Použitá a doporučená literatura

Kyriacou, CH. L. *Klíčové dovednosti učitele*. Praha: Portál, 2005.

Průcha, J. *Česká vzdělanost. Multidisciplinární pohled na fenomén národní kultury*. Praha: Wolters Kluwer, 2015

Průcha, J. *Moderní pedagogika*. Praha: Portál 2017.

Průcha, J., Mareš, J., Walterová, E. *Pedagogický slovník*. Praha: Portál, 2003.

ve vzdělávání. Praha: Portál, 2012.

Vališová, A., Kasíková, H. a kol. *Pedagogika pro učitele*. Praha: Grada, 2007.